Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 18 mars 2021 *

”Överklagande – Konkurrensbegränsande samverkan – Den europeiska marknaden för stålslipmedel – Deltagande i bilaterala och multilaterala kontakter i syfte att samordna priserna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet – ’Hybridförfarande’ som lett till först ett förlikningsbeslut och sedan ett beslut efter ett ordinarie förfarande – Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Artikel 41 – Krav att Europeiska kommissionen ska vara opartisk – Artikel 48 – Oskuldspresumtion – Motiveringsskyldighet – En enda, fortlöpande överträdelse – Överträdelsens varaktighet – Likabehandling – Obegränsad behörighet att pröva beslut”

I mål C-440/19 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 6 juni 2019,

Pometon SpA, Maerne di Martellago (Italien), företrätt av E. Fabrizi, V. Veneziano och A. Molinaro, avvocati,

sökande,

i vilket den andra parten är:

Europeiska kommissionen, inledningsvis företrädd av P. Rossi och T. Vecchi, därefter av P. Rossi och C. Sjödin, samtliga i egenskap av ombud,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Vilaras samt domarna N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin och K. Jürimäe (referent),

generaladvokat: G. Hogan,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 8 oktober 2020 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: italienska.

Dom

1 Pometon SpA har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 28 mars 2019, Pometon/kommissionen (T-433/16, EU:T:2019:201) (nedan kallad den överklagade domen), genom vilken tribunalen ogiltigförklarade artikel 2 i kommissionens beslut C(2016) 3121 final av den 25 maj 2016 om ett förfarande enligt artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet (ärende AT.39792 – Stålslipmedel) (nedan kallat det omtvistade beslutet) och fastställde Pometons böter till 3 873 375 euro.

Tillämpliga bestämmelser

2 Artikel 7.1 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna [101] och [102 FEUF] (EGT L 1, 2003, s. 1) har följande lydelse:

”Om kommissionen till följd av ett klagomål eller på eget initiativ konstaterar att bestämmelserna i artikel [101] eller artikel [102 FEUF] har överträtts, får den genom beslut ålägga de berörda företagen eller företagssammanslutningarna att upphöra med överträdelsen. …”

3 Artikel 23.2 och 23.3 i denna förordning har följande lydelse:

”2. Kommissionen får genom beslut ålägga företag och företagssammanslutningar böter, om de uppsåtligen eller av oaktsamhet

a) överträder artikel [101 FEUF] eller [102 FEUF] i fördraget, eller

…

För varje företag och företagssammanslutning som deltagit i överträdelsen får böterna inte överstiga 10 % av föregående räkenskapsårs sammanlagda omsättning.

…

3. När bötesbeloppet fastställs, skall hänsyn tas både till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått.”

4 I artikel 31 i nämnda förordning föreskrivs följande:

”EG-domstolen skall ha obegränsad behörighet att pröva beslut genom vilka kommissionen har fastställt böter eller viten. EG-domstolen får upphäva, sänka eller höja förelagda böter eller viten.”

5 I punkterna 9–35 i riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 23.2 a i förordning (EG) nr 1/2003 (EUT C 210, 2006, s. 2) (nedan kallade riktlinjerna för beräkning av böter) redogörs för den allmänna metoden för fastställande av böter.

6 I punkt 37 i riktlinjerna för beräkning av böter anges följande:

”I riktlinjerna för beräkning av böter beskrivs en allmän metod för att fastställa böter, men kommissionen har rätt att avvika från denna metod eller från de gränser som fastställs i punkt 21 om omständigheterna i ett enskilt ärende kräver det eller om det krävs för att uppnå en tillräcklig avskräckande effekt.”

Bakgrund till tvisten och det angripna beslutet

7 I punkterna 1–21 i den överklagade domen redogjorde tribunalen för bakgrunden till tvisten. I de delar det är relevant för förevarande mål kan dessa punkter sammanfattas enligt följande.

8 Pometon är ett italienskt företag specialiserat på behandling av metaller. Bolaget bedrev verksamhet på marknaden för stålslipmedel fram till den 16 maj 2007, då bolaget sålde sin verksamhet i denna sektor till en fransk konkurrent, Winoa SA.

9 Stålslipmedel är lösa stålpartiklar, antingen runda eller kantiga, vars huvudsakliga användning finns i stål-, bil-, metall- och stenhuggningsindustrierna samt petrokemisk industri. Det framställs av restprodukter från stålskrot.

10 I det omtvistade beslutet fann kommissionen att Pometon under perioden från den 3 oktober 2003 till den 16 maj 2007, antingen direkt eller genom företrädare för två av dess dotterbolag, Pometon España SA och Pometon Deutschland GmbH, hade deltagit i ett konkurrensbegränsande samarbete bestående av avtal eller samordnade förfaranden med fyra andra företag, nämligen den amerikanska koncernen Ervin Industries Inc. (nedan kallad Ervin), Winoa samt två tyska bolag, MTS GmbH och Würth GmbH, vilket huvudsakligen syftade till att samordna priserna för stålslipmedel inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Utredningsskedet och inledandet av förfarandet

11 Efter det att Ervin hade ansökt om immunitet mot böter med stöd av kommissionens meddelande om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (EUT C 298, 2006, s. 17) och efter att ha beviljat detta företag villkorad immunitet, genomförde kommissionen mellan den 15 och den 17 juni 2010 oanmälda inspektioner i lokalerna hos olika tillverkare av stålslipmedel, däribland Pometon och dess olika dotterbolag. Kommissionen sände därefter i flera fall begäran om upplysningar till de företag som den ansåg ingick i kartellen.

12 Den 16 januari 2013 inledde kommissionen, i enlighet med artikel 2 i förordning (EG) nr 773/2004 av den 7 april 2004 om kommissionens förfaranden enligt artiklarna [101] och [102 FEUF] (EUT L 123, 2004, s. 18), ett förundersökningsförfarande enligt artikel 11.6 i förordning nr 1/2003 avseende Ervin, Winoa, MTS, Würth och Pometon. Kommissionen gav dem en tidsfrist för att skriftligen meddela om de var beredda att delta i diskussioner i syfte att nå en förlikning i enlighet med artikel 10a.1 i förordning nr 773/2004.

Förlikningsförfarandet och förlikningsbeslutet

13 De fem parterna i den påstådda kartellen har uppgett sig vara villiga att föra förlikningsdiskussioner. Från februari till december 2013 ägde tre bilaterala mötesomgångar rum mellan kommissionen och kartelldeltagarna, varvid invändningarnas innehåll och den bevisning som legat till grund för dem framförts till deltagarna. Kommissionen meddelade varje kartelldeltagare det intervall för de böter som de kunde komma att åläggas.

14 I januari 2014 inkom de berörda företagen med sina förlikningsinlagor inom föreskriven tid, med undantag för Pometon, som beslutade att lämna förfarandet.

15 Den 13 februari 2014 sände kommissionen ett meddelande om invändningar till var och en av de fyra övriga parterna i den påstådda kartellen. Den 2 april 2014 antog den beslut om förlikning C(2014) 2074 final avseende dessa parter, med stöd av artiklarna 7 och 23 i förordning nr 1/2003 (nedan kallat förlikningsbeslutet).

Det angripna beslutet

16 Den 3 december 2014 sände kommissionen ett meddelande om invändningar till Pometon.

17 Den 25 maj 2016 antog kommissionen det omtvistade beslutet på grundval av artiklarna 7 och 23 i förordning nr 1/2003.

18 I det beslutet fann kommissionen att Pometon, liksom de övriga kartelldeltagarna, som en första del av den konkurrensbegränsande samverkan hade infört en enhetlig beräkningsmetod, grundad på prisindex för skrot, som gjorde det möjligt för dem att samordnat höja priset på stålslipmedel (nedan kallad prishöjningen). Parallellt, som en andra del av samverkan, kom de överens om att samordna sitt agerande i fråga om den prissättning vid försäljning av stålslipmedel som tillämpades gentemot enskilda kunder, och de åtog sig särskilt att inte konkurrera genom prissänkningar (skälen 32, 33, 37 och 57 i det omtvistade beslutet).

19 Kommissionen ansåg att överträdelsen utgjorde en enda, fortlöpande överträdelse av artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet. Deltagarnas konkurrensbegränsande överenskommelser avsåg nämligen inte bara samordning av priser och rörde samma produkter, utan skedde på samma sätt under hela överträdelseperioden, från den 3 oktober 2003 till den 16 maj 2007. Slutligen fann kommissionen att de företag som deltagit i överträdelsen och de personer som agerade på deras vägnar väsentligen var desamma (skälen 107 och 166 i det angripna beslutet).

20 Följaktligen fann kommissionen att syftet med en sådan kartell var att begränsa konkurrensen, med betydande inverkan på handeln med produkten i fråga mellan medlemsstaterna och parterna i EES-avtalet (skälen 142 och 154 i det angripna beslutet).

21 Kommissionen ansåg att Pometon hade deltagit i kartellen från den 3 oktober 2003 och, på grundval av att Pometon inte formellt hade tagit avstånd från kartellen, att detta deltagande hade fortsatt till den 16 maj 2007, då Pometon sålde sin verksamhet i sektorn för stålslipmedel till Winoa (skälen 160 och 166 i det omtvistade beslutet).

22 På grundval av riktlinjerna för beräkning av böter fastställde kommissionen grundbeloppet för Pometons böter till ett belopp motsvarande 16 procent av Pometons försäljningsvärde på marknaderna i EES-länderna under år 2006, det sista hela år då företag deltog i överträdelsen.

23 Denna procentsats erhölls genom en grundläggande sats på 15 procent med tillägg på 1 procentenhet för att beakta att överträdelsen geografiskt omfattade hela EES (skälen 214–216 i det omtvistade beslutet). Den variabla delen av det grundläggande bötesbeloppet utökades därpå med en fastställd ytterligare procentsats på 16 procent för att avskräcka företag från att ingå avtal om prissamordning (skäl 220 i det angripna beslutet).

24 Efter att det grundläggande bötesbeloppet beräknats på detta sätt höjdes det inte ytterligare, eftersom det inte förelåg försvårande omständigheter. Tvärtom fick Pometon sitt bötesbelopp nedsatt med 10 procent till följd av förmildrande omständigheter, eftersom Pometon i mindre utsträckning än de andra företagen hade deltagit i den andra delen av kartellen (skäl 225 i det angripna beslutet).

25 Slutligen justerade kommissionen med tillämpning av punkt 37 i riktlinjerna för beräkning av böter det justerade grundbeloppet för böterna (skälen 228–231 i det omtvistade beslutet), vilket innebar en nedsättning med 60 procent.

26 Mot bakgrund av dessa omständigheter konstaterade kommissionen i artikel 1 i det omtvistade beslutet att Pometon hade överträtt artikel 101.1 FEUF och artikel 53.1 i EES-avtalet genom att mellan den 3 oktober 2003 och den 16 maj 2007 delta i en enda, fortlöpande överträdelse som omfattade hela EES, avseende prissamordning inom sektorn för stålslipmedel.

27 I artikel 2 i detta beslut ålade kommissionen Pometon böter på 6 197 000 euro för denna överträdelse.

Förfarandet vid tribunalen och den överklagade domen

28 Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 3 augusti 2016 väckte Pometon talan om, i huvudsak, ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet eller i andra hand nedsättning av bötesbeloppet.

29 Pometon åberopade fem grunder inför tribunalen.

30 Den första grunden avsåg åsidosättande av principen om förfarandets opartiskhet, av principen om oskuldspresumtion och av rätten till försvar, genom att kommissionen i förlikningsbeslutet tillskrev sökanden specifika ageranden och därmed lade grunden för de anklagelser som därefter riktades mot klaganden i det omtvistade beslutet.

31 Den andra grunden avsåg åsidosättande och felaktig tillämpning av artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet, bristfällig och motstridig motivering samt åsidosättande av rätten till försvar och bevisbördereglerna, genom att kommissionen i avsaknad av bevisning tillskrivit Pometon delaktighet i en kartell som företaget i själva verket aldrig deltagit i.

32 Den tredje grunden gällde överträdelse av artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet, genom att kommissionen funnit att kartellen hade till syfte att begränsa konkurrensen.

33 Genom sin fjärde grund bestred Pometon varaktigheten av sitt deltagande i kartellen och åberopade preskription.

34 Slutligen åberopade Pometon, genom sin femte grund, till stöd för sitt yrkande om ogiltigförklaring eller nedsättning av bötesbeloppet, ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten samt av proportionalitetsprincipen och likabehandlingsprincipen beträffande den undantagsvisa justering av grundbeloppet för böterna som kommissionen gjorde med tillämpning av punkt 37 i riktlinjerna för beräkning av böter.

35 I den överklagade domen fann tribunalen att talan inte kunde vinna bifall såvitt avsåg de fyra första grunderna men biföll talan avseende den femte grunden.

36 Tribunalen ogiltigförklarade följaktligen artikel 2 i det omtvistade beslutet och fastställde bötesbeloppet för Pometon 3 873 375 euro samt ogillade talan i övrigt.

Parternas yrkanden i målet om överklagande

37 Pometon har yrkat att domstolen ska

– i första hand, upphäva den överklagade domen och ogiltigförklara det omtvistade beslutet, eller

– i andra hand, upphäva den överklagade domen i den del tribunalen där inte fann att Pometon helt hade upphört att delta i den omtvistade kartellen mellan den 18 november 2005 och den 20 mars 2007 och följaktligen sätta ned de böter som företaget ålagts, och under alla omständigheter sätta ned detta belopp, samt

– förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna såväl i förfarandet i första instans som i målet om överklagande.

38 Kommissionen har yrkat att domstolen ska

– avvisa talan till viss del och ogilla den till viss del, och

– förplikta Pometon att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning av överklagandet

39 Klaganden har åberopat fyra grunder till stöd för sitt överklagande. Den första grunden avser felaktig rättstillämpning från tribunalens sida, då den inte fann att kommissionen hade åsidosatt principen om opartiskhet och oskuldspresumtionen. Den andra och den tredje grunden avser dels en felaktig tillämpning av bevisbördereglerna och oskuldspresumtionen, dels en motstridig eller otillräcklig motivering av den överklagade domen vad gäller Pometons deltagande i den första delen av kartellen respektive varaktigheten av företagets deltagande i kartellen. Den fjärde grunden avser åsidosättande av principen om likabehandling och den påstått motsägelsefulla eller otillräckliga motiveringen i den överklagade domen vad gäller fastställandet av det bötesbelopp som Pometon ålagts.

Den första grunden

Parternas argument

40 Genom sin första grund har Pometon gjort gällande att tribunalen, i punkterna 63–103 i den överklagade domen, gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den fann att kommissionen när den antog det omtvistade beslutet inte åsidosatte principen om opartiskhet eller oskuldspresumtionen, såsom dessa har tolkats i rättspraxis, särskilt domen från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan kallad Europadomstolen) av den 27 februari 2014, Karaman mot Tyskland (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310), och tribunalens dom av den 10 november 2017, Icap m.fl./kommissionen (T-180/15, EU:T:2017:795).

41 Pometon anser att det omtvistade beslutet, i motsats till vad tribunalen slog fast i punkt 103 i den överklagade domen, är rättsstridigt av det skälet att kommissionen, redan vid antagandet av förlikningsbeslutet och såsom framgår av skälen 26, 28, 29, 31 och 36–38 i detta beslut, har tillskrivit Pometon ett specifikt rättsstridigt beteende. Sökanden anser att kommissionen under dessa omständigheter inte kunde göra en opartisk bedömning under det förfarande som ledde till antagandet av det omtvistade beslutet.

42 För det första är den omständigheten som anfördes i punkterna 65 och 76 i den överklagade domen – och som är felaktig – att kommissionen i fotnot 4 i förlikningsbeslutet uttryckligen uteslöt Pometons skuld inte ägnad att undvika missförstånd beträffande Pometons ansvar. På denna punkt skiljer sig dessutom förevarande mål från det mål som avgjordes genom tribunalens dom av den 10 november 2017, Icap m.fl./kommissionen (T-180/15, EU:T:2017:795).

43 För det andra anser Pometon att tribunalen, när den i punkterna 79, 81 och 83 i den överklagade domen fann att kommissionen hade agerat i enlighet med Europadomstolens dom av den 27 februari 2014, Karaman mot Tyskland (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310), åsidosatte de kriterier som anges i punkt 64 i den domen. Enligt dessa kriterier måste hänvisningarna till Pometon, för att iaktta oskuldspresumtionen, ha varit nödvändiga eller oundgängliga för att bedöma huruvida mottagarna av förlikningsbeslutet var skyldiga. Så var emellertid inte fallet i förevarande mål, och tribunalen godtog att beakta referenser som ”objektivt kunde visa sig användbara” eller som ”endast var avsedda att fastställa ansvaret” för de parter som hade ingått förlikning.

44 Mer specifikt rör, för det första, kommissionens konstaterande i punkt 31 i förlikningsbeslutet, enligt vilket kontakterna fortsatte med Pometon fram till den 16 maj 2007, en ansvarsgrund som endast kan tillskrivas Pometon och saknar relevans för bedömningen av de övriga kartelldeltagarnas skuld.

Pometon har hävdat att det inte var nödvändigt att nämna denna omständighet, eftersom tribunalen, i punkt 89 i den överklagade domen, fann att kommissionen genom detta konstaterande begränsade sig till att precisera kartellens utveckling över tid och eftersom de företag som ingått en uppgörelse hade erkänt att de hade deltagit i kartellen fram till år 2010. Om kommissionen hade för avsikt att redogöra för övergången av Pometons verksamhet till Winoa, skulle det dessutom ha varit tillräckligt att nämna denna övergång.

45 Det kan tilläggas att tribunalen i punkt 89 i den överklagade domen konstaterade att hänvisningen till Pometon i punkt 31 i förlikningsbeslutet inte hade ”till syfte att fastställa [Pometons] ansvar för överträdelsen”. Pometon har i detta avseende hävdat att det följer av punkterna 41 och 65 i Europadomstolens dom av den 27 februari 2014, Karaman mot Tyskland (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310), att oskuldspresumtionen har åsidosatts när motiveringen av ett beslut ger intryck av att kommissionen ansåg att den berörda personen var skyldig eller att en sådan hänvisning gav upphov till tvivel om en eventuell förhandsbedömning av skuldfrågan.

46 Av samma skäl är det för det inte heller relevant med påståendet i punkt 81 i den överklagade domen om att hänvisningarna till Pometon – vilka endast nämns i punkt 4 i förlikningsbeslutet, med rubriken ”Beskrivning av händelserna” – ”inte innehåller någon rättslig kvalificering av det företagets beteende”. Det påståendet är dessutom felaktigt, eftersom kommissionen inte begränsade sig till att hänvisa till vissa omständigheter som kunde tillskrivas Pometon, utan betecknade dess beteende som ”avtal” eller som en konkurrensbegränsande samverkan i punkt 29 i detta beslut. Pometon har vidare erinrat om att tribunalen i sin dom av den 10 november 2017, Icap m.fl./kommissionen (T-180/15, EU:T:2017:795), slog fast att kommissionen hade åsidosatt oskuldspresumtionen på grund av omnämnandet av en tredje man i ett beslut angående förlikningen, trots att de ifrågasatta avsnitten fanns med i den del av beslutet som redogjorde för de faktiska omständigheterna och inte innehöll någon rättslig kvalificering beträffande artikel 101.1 FEUF.

47 För det tredje fäste tribunalen, i punkt 83 i den överklagade domen, en otillbörlig vikt vid att hänvisningarna till Pometon grundade sig på faktiska omständigheter som hade erkänts av de fyra företag som accepterat en uppgörelse. Tribunalen försökte således motivera innehållet i förlikningsbeslutet med att ange att detta återger innehållet i förlikningsförslag som undertecknats av de parter som gick med på att ingå en förlikning. Pometon har hävdat att dessa förslag i själva verket kom från kommissionen. Dessutom framgår kommissionens förutfattade bedömning avseende klaganden tydligt av själva lydelsen i dessa förslag, där de beteenden som tillskrivs Pometon kvalificeras som ”konkurrensbegränsande samverkan” och ”konkurrensbegränsande kontakter”.

48 Pometon har i sin replik preciserat att dess argument rörande förlikningsförslagen är nödvändiga med hänsyn till tribunalens bedömning och således inte ska avvisas.

49 Kommissionen har till svar hävdat att denna grund inte kan tas upp till prövning, eftersom den syftar till att ifrågasätta bedömningen av de faktiska omständigheterna avseende det administrativa förfarandet och till att domstolen ska göra en ny prövning i sak av en grund som tribunalen redan har prövat, och eftersom nya invändningar anförts som inte åberopats i första instans. Under alla omständigheter saknar klaganden fog för denna grund.

Domstolens bedömning

– Upptagande till prövning

50 Enligt domstolens fasta praxis är tribunalen ensam behörig att fastställa de faktiska omständigheterna och att pröva dessa samt, i princip, att bedöma den bevisning som tribunalen godtar till stöd för dessa omständigheter. Om bevisupptagningen har skett på ett riktigt sätt och de allmänna rättsprinciperna och processuella regler som är tillämpliga i fråga om bevisbördan och bevisningen har iakttagits, är

det endast tribunalen som ska bedöma vilket värde som uppgifterna i målet ska tillmätas. Denna bedömning utgör således inte, med undantag för de fall då dessa uppgifter har missuppfattats, en rättsfråga som ska prövas av domstolen (dom av den 12 januari 2017, Timab Industries och CFPR/kommissionen, C-411/15 P, EU:C:2017:11, punkt 153).

51 Domstolens prövning i ett mål om överklagande är dessutom begränsad till en bedömning av den rättsliga bedömningen av de grunder och argument som har åberopats vid tribunalen. En part kan därför inte åberopa grunder eller anföra argument för första gången inför domstolen som den inte framfört inför tribunalen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 november 2016, BSH/EUIPO, C-43/15 P, EU:C:2016:837, punkt 43, och dom av den 19 december 2019, HK/kommissionen, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, punkt 26).

52 Även om ett överklagande inte kan tas upp till prövning i den mån det endast upprepar grunder och argument som redan har anförts vid tribunalen, kan däremot de rättsfrågor som prövades av tribunalen på nytt tas upp till diskussion i målet om överklagande när en klagande har ifrågasatt tribunalens tolkning eller tillämpning av unionsrätten. Om en klagande inte på detta sätt kunde åberopa grunder och argument som använts vid tribunalen till stöd för sitt överklagande, skulle överklagandeinstitutet mista en del av sin innebörd (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 januari 2017, Timab Industries och CFPR/kommissionen, C-411/15 P, EU:C:2017:11, punkterna 154 och 155 och där angiven rättspraxis).

53 I förevarande fall har Pometon genom sin första grund gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till flera fall av felaktig rättstillämpning när den, baserat på felaktiga kriterier, prövade grunden avseende åsidosättande av principen om opartiskhet och oskuldspresumtionen.

54 I motsats till vad kommissionen har påstått avser en sådan grund rättsfrågor som kan prövas i ett mål om överklagande.

55 Pometon har emellertid, som kommissionen med rätta har påpekat, till stöd för den första grunden anfört ett nytt argument i samband med överklagandet, avseende kommissionens förberedelse av förlikningsförslag och deras verkningar, trots att Pometon hade kunnat åberopa det vid tribunalen. Med tillämpning av den rättspraxis som erinras om i punkt 51 ovan, kan detta argument emellertid inte tas upp till prövning.

56 Den första grunden kan följaktligen tas upp till prövning i den mån den inte avser det argumentet.

– Prövning i sak

57 Genom sin första grund har Pometon gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den i punkt 103 i den överklagade domen slog fast att de uppgifter om Pometon som anges i förlikningsbeslutet, på grund av såväl de förebyggande åtgärder som vidtagits av kommissionen vid utarbetandet av beslutet som deras materiella innehåll, inte kan anses utgöra bevis på brist på opartiskhet hos denna institution gentemot det företaget och följaktligen på att oskuldspresumtionen inte iakttagits i det angripna beslutet.

58 Domstolen erinrar härvidlag om att kommissionen är skyldig att under det administrativa förfarandet iaktta de berörda företagens grundläggande rättigheter. Till dessa hör rätten till god förvaltning, som stadfästs i artikel 41 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), enligt vilken var och en har rätt att få sina angelägenheter behandlade opartiskt av unionens institutioner. Kravet på opartiskhet omfattar dels den subjektiva opartiskheten, det vill säga att ingen av institutionens medarbetare som handhar ärendet får ge uttryck för partiskhet eller personliga

förutfattade meningar, dels den objektiva opartiskheten, det vill säga att institutionen ska erbjuda tillräckliga garantier för att i detta avseende utesluta varje form av legitima tvivel (se dom av den 11 juli 2013, Ziegler/kommissionen, C-439/11 P, EU:C:2013:513, punkterna 154 och 155).

59 Principen om opartiskhet, som ingår i rätten till god förvaltning, ska skiljas från principen om oskuldspresumtion, vilken, med hänsyn till de aktuella överträdelsernas art liksom arten och svårighetsgraden av de därtill knutna sanktionerna, är tillämplig i förfaranden rörande åsidosättanden av konkurrensregler som gäller företag och som kan leda till ålägganden av böter eller viten (dom av den 8 juli 1999, Hüls/kommissionen, C-199/92 P, EU:C:1999:358, punkt 150, och dom av den 22 november 2012, E.ON Energie/kommissionen, C-89/11 P, EU:C:2012:738, punkt 73).

60 Oskuldspresumtionen utgör en allmän unionsrättslig princip som anges i artikel 48.1 i stadgan (dom av den 22 november 2012, E.ON Energie/kommissionen, C-89/11 P, EU:C:2012:738, punkt 72).

61 Artikel 48 i stadgan motsvarar artikel 6.2 och 6.3 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen), vilket framgår av förklaringarna avseende denna bestämmelse i stadgan. Enligt artikel 52.3 i stadgan följer av detta att artikel 6.2 och 6.3 i Europakonventionen ska betraktas som en lägsta skyddsnivå för tolkningen av artikel 48 i stadgan (dom av den 5 september 2019, AH m.fl. (Oskuldspresumtion), C-377/18, EU:C:2019:670, punkt 41).

62 Under dessa omständigheter ska det erinras om att principen om oskuldspresumtion åsidosätts om ett rättsligt avgörande eller ett officiellt uttalande rörande en anklagad innehåller ett klart uttalande om att den berörda personen har begått överträdelsen i fråga utan att ett slutligt avgörande i skuldfrågan har meddelats. Det finns anledning att i det sammanhanget betona vikten av de rättsliga myndigheternas ordval, de särskilda omständigheter som råder och beskaffenheten hos och det aktuella förfarandets art och sammanhang (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 september 2019, AH m.fl. (Oskuldspresumtion), C-377/18, EU:C:2019:670, punkt 43; se även, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 27 februari 2014, Karaman mot Tyskland, CE:AH:20140227JUD001710310, § 63).

63 I komplexa straffrättsliga förfaranden med flera misstänkta som inte kan dömas gemensamt, händer det således att den behöriga domstolen, för att bedöma de tilltalades skuld, måste nämna tredje mans deltagande som eventuellt kommer att prövas separat. Även om gärningar där tredje man varit inblandad måste redovisas, bör den aktuella domstolen emellertid undvika att lämna mer information än vad som erfordras för att pröva ansvarsfrågan för de tilltalade. Domskälen ska dessutom vara formulerade på ett sådant sätt att en bedömning av de berörda tredje männens eventuella skuld inte föregrips, något som skulle kunna äventyra en rättvis prövning av åtalet mot dem i ett separat förfarande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 september 2019, AH m.fl. (Oskuldspresumtion), C-377/18, EU:C:2019:670, punkt 44; se även, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 27 februari 2014, Karaman mot Tyskland, CE:AH:20140227JUD001710310, §§ 64 och 65).

64 Mot bakgrund av punkterna 59–61 ovan är den rättspraxis avseende oskuldspresumtionen som redovisas i punkterna 62 och 63 ovan i tillämpliga delar relevant när kommissionen, med avseende på en och samma kartell, fattar två beslut som har olika adressater efter två olika förfaranden, nämligen dels ett beslut som fattats efter ett förlikningsförfarande och som riktar sig till de företag som har gjort en uppgörelse, dels ett beslut som fattas efter ett ordinarie förfarande som riktar sig till de övriga företag som deltagit i kartellen.

65 I ett sådant fall, vilket kallas för hybridförfarande, som leder till att flera, successiva beslut antas, kan det nämligen vara objektivt nödvändigt för kommissionen att i det beslut varigenom förlikningsförfarandet avslutas ta upp vissa faktiska omständigheter och ageranden avseende de deltagare i den påstådda kartellen som är föremål för det ordinarie förfarandet. Mot bakgrund av den

rättspraxis som punkterna 62 och 63 ovan hänvisar till ankommer det emellertid på kommissionen att i det beslut genom vilket förlikningsförfarandet avslutas säkerställa oskuldspresumtionen för företag som har vägrat att ingå förlikning och som är föremål för ett ordinarie förfarande.

66 För att kontrollera huruvida kommissionen har iakttagit oskuldspresumtionen ankommer det på unionsdomstolen att analysera ett beslut som avslutar förlikningsförfarandet och dess motivering i dess helhet och mot bakgrund av de särskilda omständigheter under vilka det antogs. Varje uttrycklig hänvisning, i vissa avsnitt i detta beslut, till att övriga deltagare i den påstådda konkurrensbegränsande samverkan inte är ansvariga skulle nämligen förlora sin mening om andra delar av beslutet kunde förstås som ett för tidigt uttalande om deras ansvar (se, analogt, dom av den 5 september 2019, AH m.fl. (Oskuldspresumtion), C-377/18, EU:C:2019:670, punkt 46).

67 Det är mot bakgrund av denna rättspraxis som det ska prövas om tribunalen, såsom Pometon har påstått, har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning vid bedömningen av den första grunden som åberopats vid den och som avser kommissionens åsidosättande av principen om opartiskhet och oskuldspresumtionen.

68 Det ska i detta hänseende påpekas att tribunalen, i den överklagade domen, kontrollerade dels huruvida kommissionen vidtog tillräckliga redaktionella försiktighetsåtgärder i förlikningsbeslutet för att undvika en förhastad bedömning av Pometons deltagande i kartellen, dels huruvida de hänvisningar till kartellen som gjordes i förlikningsbeslutet var nödvändiga.

69 När det för det första gäller de redaktionella försiktighetsåtgärderna fann tribunalen, i punkterna 65 och 76 i den överklagade domen, att kommissionen, bland annat i fotnot 4 i förlikningsbeslutet, i detta skede av förfarandet uttryckligen hade uteslutit Pometons skuld, genom att understryka att detta beslut uteslutande riktade sig till de fyra företag som hade accepterat en uppgörelse, och att Pometons akt skulle behandlas senare, i ett separat, kontradiktoriskt förfarande.

70 Tribunalen påpekade vidare, i punkterna 67, 81 och 82 i den överklagade domen, att skälen i förlikningsbeslutet inte innehöll någon rättslig kvalificering av de faktiska omständigheter som avsåg Pometon – företaget nämndes endast i punkt 4 i beslutet, med rubriken ”Beskrivning av händelserna” – och att punkt 2.25 i beslutet inte nämnde Pometon som part i förlikningsförfarandet och mottagare av beslutet, utan som ett företag som var föremål för det utredningsförfarande som inletts mot deltagarna i den påstådda kartellen.

71 Pometons argument är inte ägnade att visa att dessa bedömningar är behäftade med en felaktig rättstillämpning.

72 Vad för det första gäller Pometons argument som sammanfattas i punkt 42 ovan, ska det påpekas att även om Pometon antas ha avsett att åberopa en felaktig tolkning från tribunalens sida av fotnot 4 i förlikningsbeslutet och följaktligen en missuppfattning av detta beslut, kan ett sådant argument inte vinna framgång.

73 Även om denna fotnot förvisso inte uttryckligen utesluter Pometons ansvar i den påstådda kartellen, kvarstår det faktum att den otvetydigt anger att förlikningsbeslutet inte är riktat till Pometon, att det företaget är föremål för ett separat förfarande och att hänvisningarna till Pometon i nämnda beslut uteslutande används för att fastställa ansvaret för de övriga kartelldeltagarna. Tribunalen gjorde således inte en felaktig tolkning av nämnda fotnot när den i punkt 65 i den överklagade domen fann att kommissionen hade uteslutit Pometons skuld i samma fotnot, eftersom tribunalen vinnlade sig om att precisera att detta uteslutande endast hade gjorts ”i detta skede av förfarandet”.

74 Under dessa omständigheter kan Pometon inte heller vinna framgång med argumentet att det utgjorde felaktig rättstillämpning när tribunalen slog fast att uteslutandet av Pometons skuld i fotnot 4 i förlikningsbeslutet räckte för att undvika missförstånd beträffande det företagets ansvar för överträdelsen.

75 För det andra ska det – såtillvida som Pometon har påstått att kommissionen, bland annat i punkt 29 i förlikningsbeslutet, nämnde en ”överenskommelse” (*agreement*) mellan parterna i förlikningsförfarandet och Pometon och kvalificerade det agerande som tillskrivits Pometon – påpekas att kommissionen, såsom tribunalen med rätta noterade i punkterna 67, 81 och 82 i den överklagade domen, inte på något sätt i förlikningsbeslutet kvalificerade Pometons agerande som ett konkurrensbegränsande beteende. Kommissionen begränsade sig tvärtom till att hänvisa till företagets agerande i samband med beskrivningen av de faktiska omständigheterna. I motsats till vad Pometon har påstått undvek kommissionen för övrigt att använda termen konkurrensbegränsande samverkan i detta sammanhang.

76 Mot bakgrund av dessa omständigheter utgjorde det inte felaktig rättstillämpning när tribunalen, bland annat i punkt 103 i den överklagade domen, fann att kommissionen hade vidtagit tillräckliga förebyggande åtgärder vid utarbetandet av beslutet. Denna institution visade prov på den redaktionella försiktighet som krävdes genom att visa att den inte hade att ta ställning till Pometons deltagande i den påstådda kartellen för att, såsom tribunalen har påpekat i punkterna 76 och 84 i den överklagade domen, inte bara undvika att avsiktligen, eller rentav slutgiltigt, föregripa frågan om Pometons ansvar, utan också, i enlighet med den rättspraxis som anges i punkt 63 ovan, varje förutfattad bedömning av detta ansvar, om än en potentiell sådan.

77 När det för det andra gäller bedömningen av om hänvisningarna till Pometon i förlikningsbeslutet var nödvändiga, ska det erinras om att kommissionen, inom ramen för ett hybridförfarande som leder till att flera, successiva beslut antas, under tribunalens kontroll ska undvika att i ett sådant beslut lämna mer information om inblandning av en tredje man, såsom Pometon, än vad som är nödvändigt för att fastställa ansvaret för beslutets adressater (se, analogt, dom av den 5 september 2019, AH m.fl. (Oskuldspresumtion), C-377/18, EU:C:2019:670, punkt 44).

78 I förevarande fall angav tribunalen, i punkt 77 i den överklagade domen, att det skulle bedömas om hänvisningarna till Pometon i förlikningsbeslutet faktiskt kunde anses vara nödvändiga för en så fullständig beskrivning som möjligt av bakgrunden till den konkurrensbegränsande samverkan.

79 I detta sammanhang påpekade tribunalen, i punkt 79 i den överklagade domen, att i ett hybridförfarande som lett till att två beslut antagits successivt kunde hänvisningarna i förlikningsbeslutet till vissa av Pometons ageranden ”objektivt visa sig vara relevanta för att beskriva bakgrunden till hela den konkurrensbegränsande samverkan”. I punkterna 81–83 i den överklagade domen fann tribunalen bland annat att de skäl som innehöll dessa hänvisningar inte gjorde någon rättslig kvalificering av företagets agerande med hänsyn till de förebyggande åtgärder som kommissionen vidtagit vid utarbetandet av beslutet. I punkterna 88 och 89 i nämnda dom underkände tribunalen Pometons argument att hänvisningarna till företaget i skälen 31 och 37 i beslutet inte var nödvändiga.

80 De argument som Pometon framfört inom ramen för överklagandet kan inte påverka denna bedömning.

81 Även om tribunalen, för det första, i punkt 79 i den överklagade domen angav att hänvisningarna till Pometon kunde vara objektivt relevanta för att beskriva bakgrunden till hela den konkurrensbegränsande samverkan, och därmed formulerade ett mer flexibelt kriterium än nödvändighetskriteriet, som erinrats om i punkt 77 ovan, framgår det emellertid tydligt av en läsning av punkterna 79 och 80 i den överklagade domen att tribunalen inte drog någon slutsats av bedömningen av huruvida dessa hänvisningar var objektivt nödvändiga, utan tvärtom, bland annat i

punkterna 85 och 88 i den överklagade domen, prövade om de var nödvändiga eller inte, mot bakgrund av Europadomstolens dom av den 27 februari 2014, Karaman mot Tyskland (CE:ECHR:20140227JUD001710310, § 63).

82 För det andra ska det, i den mån Pometon har bestritt bedömningen av nödvändigheten av hänvisningarna till det företaget, preciseras att denna del endast är en kritik mot bedömningen, i punkt 89 i den överklagade domen, av hänvisningen till företaget i skäl 31 i förlikningsbeslutet.

83 I det skälet konstaterade kommissionen att ”kontakterna fortsatte med Pometon fram till den 16 maj 2007, då Pometon sålde sin stålslipmedelverksamhet till Winoa och lämnade marknaden”. Nämnda skäl ingår i det fjärde kapitlet i förlikningsbeslutet, med rubriken ”Beskrivning av händelseförloppet”, närmare bestämt i den första delen av kapitlet, med rubriken ”Agerandets art och omfattning”, vilket i skäl 26 i beslutet inleds med en hänvisning till de ofta förekommande kontakterna mellan Ervin, Winoa, MTS, Würth och Pometon. Enligt skäl 32 i beslutet var det under sommaren 2007, alltså efter den 16 maj 2007, som de övriga kartelldeltagarna reviderade prishöjningen. Pometons omnämnande i skäl 31 i samma beslut gjorde det således möjligt att förklara utvecklingen av det agerande som lagts de andra deltagarna i kartellen till last, vilka är de som avses i nämnda beslut.

84 Tribunalen gjorde sig således inte skyldig till felaktig rättstillämpning när den fann att detta omnämnande endast syftade till att precisera utvecklingen i tiden av den kartell som de fyra företag som var parter i förlikningsförfarandet medgav att de hade deltagit i samt fann att det var nödvändigt att nämna detta.

85 För det tredje ska, i den mån Pometon har hävdat att kommissionen i skälen till förlikningsbeslutet gjorde en rättslig kvalificering av dess agerande, företagets argument underkännas av det skäl som anges i punkt 75 ovan.

86 När det slutligen gäller Pometons argument om jämförelsen mellan förevarande mål och mål T-180/15, Icap m.fl./kommissionen (dom av den 10 november 2017, EU:T:2017:795), räcker det att erinra om att frågan huruvida kommissionen har åsidosatt oskuldspresumtionen såsom framgår av ovan i punkt 66 angiven rättspraxis beror på förlikningsbesluten i varje enskilt ärende, inbegripet deras motivering, samt på de särskilda omständigheter under vilka dessa antagits.

87 Av vad som ovan anförts framgår att överklagandet inte kan prövas såvitt avser en viss del av den första grunden och att denna grund i övriga delar inte kan leda till bifall till överklagandet.

Den andra grunden

Parternas argument

88 Som andra grund har Pometon gjort gällande att tribunalen, i punkterna 129–160 i den överklagade domen, gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att på ett felaktigt sätt tillämpa principerna om bevisbörda och genom att underlåta att tillämpa principen om oskuldspresumtion. Pometon har även hävdat att domen i detta avseende är motiverad på ett motsägelsefullt eller otillräckligt sätt.

89 För det första beskrev tribunalen i punkterna 129–147 i den domen som obestridda vissa faktiska omständigheter och ett ansvar som Pometon bestritt i sin ansökan i första instans. Pometon har i sistnämnda avseende hänvisat till vissa specifika punkter i ansökan.

90 För det andra har Pometon hävdat att tribunalen, i punkterna 142, 144 och 145 i nämnda dom, konstaterade att Pometon hade deltagit i kartellen på grundval av antaganden eller bedömningar grundade på huruvida vissa händelser var rimliga eller sannolika. Tribunalen åsidosatte därigenom rättspraxis enligt vilken 1) ett företags deltagande i en kartell inte får härledas ur spekulationer som grundar sig på oprecisa uppgifter, 2) bevisningen ska vara tillräckligt trovärdig, precis och samstämmig för att ligga till grund för den fasta övertygelse att sökanden deltagit i kartellen och ska räcka för slutsatsen att det bortom rimliga tvivel föreligger en överträdelse och 3) domstolen vid tvivel ska döma till det berörda företagets fördel.

91 Kommissionen har gjort gällande att den andra grunden inte kan tas upp till prövning, eftersom den avser bedömningar av de faktiska omständigheterna, är riktad mot det omtvistade beslutet och delvis utgör en upprepning av de argument som anfördes till stöd för den andra grunden för talan i första instans. Under alla omständigheter saknar klaganden fog för denna grund.

Domstolens bedömning

92 Det ska inledningsvis konstateras att Pometon genom den andra grunden gjort gällande att tribunalen gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning vid tillämpningen av de principer som reglerar bevisbördan för överträdelser av konkurrensrätten och att den åsidosatt sin motiveringsskyldighet. Eftersom denna grund ger upphov till rättsfrågor som domstolen kan pröva i ett mål om överklagande, kan den tas upp till prövning.

93 Det ska påpekas att tribunalen, i punkterna 129–160 i den överklagade domen, prövade de argument från Pometons som syftade till att bestrida bevisen för företagets deltagande i den första delen av kartellen, avseende beräkningsmetoden för prishöjningen.

94 I detta avseende konstaterade tribunalen, i punkt 129 i den överklagade domen, att Pometon inte ifrågasatte sitt ”ursprungliga ansvar” i denna del av kartellen, på grund av dess deltagande i ingåendet av ett avtal om beräkningsmetoden för prishöjningen och utarbetandet av detta avtal. I punkterna 132–147 i den överklagade domen fann tribunalen att kommissionen hade styrkt att skrotavgiften automatiskt var tillämplig mellan kartelldeltagarna. Mot bakgrund av denna automatik och uppgifterna i handlingarna i målet underkände tribunalen, i punkterna 148–159 i sin dom, Pometons argument att deltagandet i möten och andra kontakter var nödvändigt för att genomföra den första delen av kartellen med början år 2004. Mot bakgrund av dessa omständigheter fann tribunalen, i punkt 160 i samma dom, att Pometons deltagande i denna del var styrkt.

95 För det första ska tribunalen anses därigenom tillräckligt har motiverat sin bedömning av de argument som Pometon anfört vid tribunalen. Av detta följer att Pometons argument om att motiveringen är otillräcklig eller motsägelsefull, vilket för övrigt knappast är styrkt, inte kan godtas.

96 När det för det andra gäller påståendena om felaktig rättstillämpning vad gäller tillämpningen av bevisreglerna på konkurrensrättens område, ska det påpekas att Pometons argument att tribunalen felaktigt funnit att vissa faktiska omständigheter samt ”ett ansvar” var ostridiga grundar sig på en ofullständig och felaktig tolkning av den överklagade domen.

97 I punkt 129 i den överklagade domen angav tribunalen visserligen att Pometon ”inte bestritt sitt ursprungliga ansvar i den första delen av den konkurrensbegränsande samverkan”, vilket, taget ur sitt sammanhang skulle kunna förstås så, att Pometon enligt tribunalen inte bestred sitt ansvar och således sitt deltagande i kartellen. Det framgår emellertid tydligt av punkterna 129–160 i den domen att tribunalen i denna punkt 129 avsåg att konstatera att Pometon inte i sig bestred att Pometon hade bidragit till inrättandet av systemet med prishöjning och inte att Pometon inte bestred sitt deltagande i kartellen.

98 Även under antagandet att Pometon kritiserat tribunalen för att på detta sätt ha missuppfattat dess ansökan i första instans, ska det noteras att Pometon, i de avsnitt i ansökan som avses i förevarande grund, i allmänna ordalag har bestritt sitt deltagande i kartellen utan att för den skull ha förnekat företagets närvaro vid mötet den 3 oktober 2003, då beräkningsmetoden för prishöjningen infördes. Pometon har för övrigt till och med bekräftat sin närvaro vid detta möte i sin replik till domstolen.

99 I den mån Pometon har kritiserat tribunalen för att, särskilt i punkterna 142, 144 och 145 i den överklagade domen, ha åsidosatt rättspraxis avseende bevisbördan på konkurrensrättens område, ska det påpekas att tribunalen, i punkterna 132–147 i den domen, vederbörligen prövade den bevisning som kommissionen hade lagt fram. Tribunalen drog av samtliga dessa omständigheter slutsatsen att kommissionen hade styrkt att prishöjningen hade tillämpats automatiskt.

100 Detta övervägande påverkas inte av den omständigheten att tribunalen i punkterna 142, 144 och 145 i den överklagade domen, som Pometon specifikt har hänvisat till, använde sig av nyanserade formuleringar, genom att använda begrepp som ”troligt” och ”anta”.

101 Dessa punkter i den överklagade domen ingår nämligen i en bedömning av den skriftliga bevisningen i kommissionens akt, där tribunalen i huvudsak godkände de indicier som kommissionen hade lagt fram i enlighet med rättspraxis avseende bevis för överträdelser av konkurrensrätten. Enligt denna rättspraxis kan kommissionen nämligen lägga fram denna bevisning genom en rad objektiva och samstämmiga indicier som vid en helhetsbedömning, när annan hållbar förklaring saknas, kan utgöra bevis för en sådan överträdelse, även om ett av dessa indicier inte i sig är tillräckligt i detta avseende (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 januari 2017, kommissionen/Keramag Keramische Werke m.fl., C-613/13 P, EU:C:2017:49, punkterna 50–52).

102 Av det anförda följer att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den andra grunden.

Den tredje grunden

Parternas argument

103 Genom sin tredje grund har Pometon gjort gällande att tribunalen i punkterna 289–316 och 373 i den överklagade domen dels har åsidosatt bevisbördereglerna och reglerna om oskuldspresumtion, dels åsidosatt sin motiveringsskyldighet i sin bedömning av varaktigheten av det påstådda deltagandet i överträdelsen.

104 För det första har tribunalen kastat om bevisbördan genom att i punkterna 308 och 309 i den överklagade domen slå fast att avsaknaden av hemliga kontakter mellan Pometon och de andra kartelldeltagarna inte räckte för att finna att Pometon hade avbrutit sitt deltagande i kartellen och att Pometon inte åberopat någon omständighet som gjorde det möjligt att anta att hemliga kontakter var nödvändiga för att fortsätta företagets deltagande i kartellen. Därigenom åsidosatte tribunalen sin egen rättspraxis, enligt vilken konstaterandet att det inte finns någon bevisning eller indicier som tyder på att överträdelsen har avbrutits inte kan vara relevant förrän kommissionen har uppfyllt sin bevisbörda genom att lägga fram bevisning som hänför sig till omständigheter som ligger tillräckligt nära i tiden för att det rimligen ska kunna antas att en överträdelse pågått oavbrutet mellan två exakta datum.

105 För det andra anser Pometon att den omständigheten att företaget inte deltog i de tolv möten som ägde rum mellan åren 2005 och 2007 mellan de andra kartelldeltagarna borde leda till slutsatsen att Pometon avbröt sitt deltagande i kartellen, detta med tanke på kartellens särdrag, då den enligt kommissionen hade upprättats genom frekventa, kontinuerliga och återkommande kontakter.

106 Detta gäller i än högre grad då tribunalen i andra mål har betraktat ett deltagande i en kartell som avbrutet om det inte förekommit några hemliga kontakter eller uttryck för samverkan under kortare tid än ett år eller under en period på sexton månader.

107 Kommissionen har gjort gällande att den tredje grunden inte kan tas upp till prövning av den anledningen att frågan om avbrottet i Pometons deltagande i kartellen är ett led i bedömningen av de faktiska omständigheterna, och att den under alla omständigheter saknar fog.

Domstolens bedömning

108 Vad inledningsvis gäller frågan huruvida den tredje grunden kan tas upp till prövning, erinrar domstolen om att frågan om fördelningen av bevisbördan utgör en rättsfråga, även om den kan påverka tribunalens bedömning av de faktiska omständigheterna (dom av den 6 januari 2004, BAI och kommissionen/Bayer, C-2/01 P och C-3/01 P, EU:C:2004:2, punkt 61). Av detta följer att i den mån Pometon kritiserat tribunalen för att ha tillämpat en omvänd bevisbörda vad gäller varaktigheten av dess deltagande i överträdelsen, kan denna grund tas upp till prövning.

109 Däremot har Pometon, genom att göra gällande att dess deltagande i överträdelsen har avbrutits, försökt få till stånd en ny bedömning av de faktiska omständigheterna som, i enlighet med den rättspraxis som domstolen erinrar om i punkt 50 ovan, faller utanför dess behörighet i mål om överklagande. Av detta följer att den tredje grunden i detta avseende inte kan tas upp till prövning.

110 Vad gäller frågan huruvida det finns fog för denna grund erinrar domstolen om att den redan har slagit fast att, i de flesta fall, förekomsten av ett konkurrensbegränsande förfarande eller avtal måste härledas ur ett antal sammanträffanden och indicier som när de beaktas tillsammans kan utgöra bevis för att en överträdelse av konkurrensreglerna har skett, när annan hållbar förklaring saknas (dom av den 6 december 2012, kommissionen/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, punkt 70 och där angiven rättspraxis).

111 Sådana indicier och sammanträffanden kan vid en samlad bedömning ge upplysning inte bara om förekomsten av konkurrensbegränsande beteenden eller avtal, utan också om hur länge fortlöpande konkurrensbegränsande beteenden har pågått eller om hur länge ett avtal som har ingåtts i strid med konkurrensreglerna har tillämpats (dom av den 6 december 2012, kommissionen/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, punkt 71 och där angiven rättspraxis).

112 Vad gäller avsaknaden av bevis för att det förelegat ett avtal under vissa bestämda tidsperioder eller, åtminstone, för att avtalet genomförts av ett företag under en viss period, erinrar domstolen om att den omständigheten att ett sådant bevis inte har lagts fram beträffande vissa bestämda perioder inte hindrar att överträdelsen kan anses omfatta en övergripande tidsperiod som är längre än sistnämnda perioder, om ett sådant konstaterande grundas på objektiva och samstämmiga indicier. Att den konkurrensbegränsande samverkan, inom ramen för en överträdelse som pågår under flera år, kommer till uttryck vid olika perioder, som kan vara mer eller mindre åtskilda i tiden, påverkar inte förekomsten av denna samverkan, förutsatt att de olika handlingar som är en del av överträdelsen har samma syfte och ingår i en enda och fortlöpande överträdelse (dom av den 6 december 2012, kommissionen/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, punkt 72 och där angiven rättspraxis).

113 Det framgår också av rättspraxis att det tysta medgivandet av ett olagligt initiativ, utan att det öppet tas avstånd från initiativets innehåll eller att detta anmäls till myndigheterna, kommer att uppmuntra till fortsatt överträdelse och äventyra upptäckten av densamma. Denna delaktighet utgör ett passivt deltagande i överträdelsen som kan ådra det aktuella företaget ansvar (dom av den 6 december 2012, kommissionen/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, punkt 73 och där angiven rättspraxis).

114 Det följer av denna rättspraxis att kommissionen kan anse att överträdelsen, eller ett företags delaktighet i överträdelsen, inte har avbrutits, även om den inte har bevis för överträdelsen under vissa bestämda perioder, när de olika ageranden som ingår i överträdelsen har ett enda syfte och är ägnade att ingå i en enda, fortlöpande överträdelse och det berörda företaget inte har åberopat några indicier eller bevis som styrker att överträdelsen eller dess deltagande i denna tvärtom inte har fullföljts under dessa perioder.

115 I förevarande fall konstaterade tribunalen, i punkterna 266 och 267 i den överklagade domen, vilka inte har bestritts i förevarande överklagande, efter prövningen av den andra grunden att kommissionen hade fastställt Pometons ansvar för den enda, fortlöpande överträdelse som är föremål för det omtvistade beslutet, utan att i detta skede ha undersökt varaktigheten av Pometons deltagande i denna överträdelse.

116 I det sistnämnda avseendet konstaterade tribunalen, inom ramen för sitt självständiga utrymme för skönsmässig bedömning av de faktiska omständigheterna och utan att detta bestritts i samband med överklagandet, i punkt 304 i den domen att kommissionen hade fastställt att Pometon var direkt involverad i hemliga kontakter avseende de två delarna av kartellen mellan den 3 oktober 2003 och den 18 november 2005 samt under de två månader som föregick dess utträde ur marknaden den 16 maj 2007, men att denna institution inte hade någon bevisning för konkurrensbegränsande kontakter som inbegrep Pometon under perioden mellan den 18 november 2005 och mars 2007 (nedan kallad perioden i fråga).

117 Tribunalen fann emellertid, i punkt 308 i den överklagade domen, att med hänsyn till kartellens kännetecken, det vill säga automatisk tillämpning av prishöjningen och avsaknaden ett strukturerat upplägg för kontakterna mellan deltagarna för att genomföra samordningen avseende enskilda kunder (sporadiska kontakter skedde endast vid oenighet), kan avsaknaden av otillåtna kontakter mellan Pometon och de övriga parterna i denna kartell under den aktuella perioden inte läggas till grund för slutsatsen att Pometon hade avbrutit sitt deltagande i kartellen. I punkt 309 i den domen tillade tribunalen att Pometon inte hade åberopat någon omständighet som gjorde det möjligt att anta att hemliga kontakter ändå var nödvändiga för att utan avbrott fortsätta sitt deltagande i kartellen.

118 Av vad som anförts ovan följer att tribunalen klart har redogjort för skälen till att den ansåg att Pometons deltagande i den enda, fortlöpande överträdelsen inte hade avbrutits under den aktuella perioden. Pometons argument om åsidosättande av motiveringsskyldigheten kan således inte godtas.

119 Det framgår även av den överklagade domen att tribunalen grundade sin bedömning av varaktigheten av Pometons deltagande i överträdelsen på konstaterandena, vilka inte har bestritts inom ramen för detta överklagande, för det första att kommissionen hade styrkt de samordnande kontakter som inbegrep Pometon före och efter den aktuella perioden, för det andra att prishöjningen tillämpades automatiskt och inte krävde några kontakter och för det tredje att de två delarna av den konkurrensbegränsande samverkan hade nära kopplingar med varandra. Tribunalen drog av dessa omständigheter slutsatsen att kommissionen kunde anse att Pometon utan avbrott hade deltagit i den enda, fortlöpande överträdelsen under den aktuella perioden. Den slutsatsen påverkades inte av att Pometons möjlighet att visa att detta deltagande hade avbrutits, eftersom företaget inte hade åberopat någon omständighet eller något argument som kunde visa att detta deltagande hade avbrutits.

120 Tribunalen åsidosatte således inte bevisbördereglerna när den, på grundval av den rättspraxis som det erinras om i punkterna 110–114 ovan, fann att Pometon fortlöpande hade deltagit i det rättsstridiga agerande som lades företaget till last.

121 Av vad som anförts följer att den tredje grunden delvis ska avvisas och att den i övrigt inte kan leda till bifall för överklagandet.

Den fjärde grunden

Parternas argument

122 Genom den fjärde grunden har Pometon gjort gällande att tribunalen, i punkterna 365–396 i den överklagade domen, åsidosatte principen om likabehandling och motiveringsskyldigheten när den ändrade det bötesbelopp som ålagts bolaget.

123 Pometon har påpekat att tribunalen fastställde bötesbeloppet genom att avvika från den metod som kommissionen tillämpade för att fastställa den ytterligare procentsatsen för nedsättning enligt punkt 37 i riktlinjerna för beräkning av böter. Det följer av analysen av de tre faktorer som anges i punkt 376 i den överklagade domen och särskilt i punkterna 379–383, 386, 387 och 390, att tribunalen, trots att den överträdelse som Pometon kunde hållas ansvarig för var mindre allvarlig än Winoas, beviljade Pometon samma nedsättning på 75 procent som Winoa.

124 Tribunalen behandlade således två olika situationer på samma sätt, utan att objektivt motivera denna skillnad i behandling, vilket strider mot likabehandlingsprincipen.

125 Pometon har tillagt att tribunalen i punkterna 382 och 386 i den överklagade domen medgav att det företaget befann sig i en liknande situation som MTS, som fick en nedsättning med 90 procent. Det enda som skiljer de två företagen åt är deras storlek, vilket emellertid inte i sig kan motivera den betydande skillnaden mellan de procentsatser för nedsättning som tillämpats på dem.

126 Procentsatsen för Pometons nedsättning bör därför uppgå till mellan 75 och 90 procent.

127 Kommissionen har gjort gällande att denna grund ska avvisas eller i vart fall ogillas.

128 Enligt kommissionen kan denna grund inte tas upp till prövning, eftersom den i själva verket leder till att domstolen gör en materiell omprövning av de böter som tribunalen fastställt, vilket faller utanför domstolens behörighet. Domstolen kan nämligen inte av skälighetshänsyn ersätta den bedömning som tribunalen med stöd av sin obegränsade behörighet har gjort av de bötesbelopp som åläggs företag till följd av överträdelse av unionsrätten. Detta gäller i än högre grad när tribunalen har utövat sin obegränsade behörighet för att själv säkerställa att likabehandlingsprincipen iakttas.

129 I sak har kommissionen påpekat att efter ogiltigförklaringen av det omtvistade beslutet ankom det på tribunalen, såsom den erinrade om i punkt 369 i den överklagade domen, att fastställa ett lämpligt belopp för att undantagsvis anpassa grundbeloppet för böterna, med beaktande av samtliga omständigheter i målet.

130 I detta sammanhang framgår det av punkt 376 i den överklagade domen att tribunalen, för var och en av de undersökta faktorerna, faktiskt jämförde Pometons ansvar och individuella situation med de övriga kartelldeltagarnas ansvar och situation. Kommissionen anser att tribunalen använt kriterierna avseende allvaret och varaktigheten av Pometons deltagande i överträdelsen för att försäkra sig om att böterna är proportionerliga.

131 Den omständigheten att Pometon beviljades nedsättning med en lägre procentsats än MTS räcker inte för att visa att motiveringen av den överklagade domen är rättsstridig och motsägelsefull. Det framgår nämligen av punkt 390 i den överklagade domen att tribunalen i detta avseende grundade sig på Pometons omsättning, vilken var betydligt större än MTS omsättning, varför de båda företagen inte befann sig i jämförbara situationer med hänsyn till deras storlek och, följaktligen, allvaret i deras respektive deltagande i överträdelsen. Kommissionen har således anfört att det följer av fast rättspraxis att företagets totala omsättning ger en antydan, om än ungefärlig och ofullständig, om företagets storlek och ekonomiska styrka.

132 Enligt kommissionen kräver iakttagandet av principen om likabehandling att samtliga kriterier som kännetecknar ett företag jämfört med ett annat beaktas, medan en direkt och exemplifierande jämförelse mellan två sanktioner inte är relevant. Tribunalen åsidosatte således inte principen om likabehandling när den beviljade Pometon samma procentsats för nedsättning av böternas grundbelopp som Winoa.

133 Tillämpningen av samma procentsats på dessa båda företag förklaras för övrigt av den högre graden av koncentration av Winoas försäljning jämfört med Pometons försäljning. Kommissionen har i bilaga B/2 i sin svarsskrivelse gett in en tabell som redogör för den beräkning som gjorts.

134 Slutligen har kommissionen hävdat att tribunalen i tillräcklig utsträckning har motiverat sitt beslut vad gäller fastställandet av bötesbeloppet.

Domstolens bedömning

– Inledande synpunkter

135 Domstolen erinrar inledningsvis om att tribunalen enligt artikel 261 FEUF och artikel 31 i förordning nr 1/2003 har obegränsad behörighet i fråga om de böter som kommissionen fastställer.

136 Tribunalen är således behörig, förutom att kontrollera böternas lagenlighet, att ersätta kommissionens bedömning med sin egen bedömning. Följaktligen kan den undanröja, sätta ned eller höja de böter som ålagts (dom av den 22 november 2012, E.ON Energie/kommissionen, C-89/11 P, EU:C:2012:738, punkt 124 och där angiven rättspraxis).

137 Domstolen har däremot inte rätt att, när den prövar rättsfrågor i ett mål om överklagande, göra en skälighetsbedömning som ändrar den bedömning som tribunalen med stöd av sin obegränsade behörighet har gjort av det bötesbelopp som har ålagts företag på grund av att de åsidosatt unionsrätten. Det är därför endast om domstolen bedömer att böterna inte endast är olämpliga utan så överdrivet höga att de är oproportionerliga som den kan slå fast att tribunalen, genom att fastställa ett orimligt bötesbelopp, har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning (dom av den 22 november 2012, E.ON Energie/kommissionen, C-89/11 P, EU:C:2012:738, punkterna 125 och 126 och där angiven rättspraxis, och dom av den 25 juli 2018, Orange Polska/kommissionen, C-123/16 P, EU:C:2018:590, punkt 115).

138 Det följer dessutom av fast rättspraxis att tribunalen vid utövandet av sin obegränsade behörighet är bunden av vissa skyldigheter, däribland motiveringsskyldigheten, vilken åligger tribunalen enligt artikel 36 i domstolens stadga, som enligt artikel 53 första stycket i samma stadga också är tillämplig på tribunalen, och principen om likabehandling. Utövandet av den obegränsade behörigheten vid fastställande av de böter som ska åläggas företag får nämligen inte leda till en diskriminering av olika företag som deltagit i en överträdelse av konkurrensreglerna (dom av den 18 december 2014, kommissionen/Parker Hannifin Manufacturing och Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punkt 77 och där angiven rättspraxis).

– Huruvida den fjärde grunden kan tas upp till prövning

139 Kommissionen har gjort gällande att den fjärde grunden inte kan tas upp till prövning, eftersom domstolen där anmodas att göra en ny prövning i sak av det bötesbelopp som tribunalen fastställt.

140 Denna argumentation bygger på en felaktig tolkning av denna grund.

141 Det framgår nämligen av Pometons argument till stöd för denna grund att denna inte syftar till att, av skäl som avser skälighet eller olämplighet, ifrågasätta det bötesbelopp som ålagts av tribunalen inom ramen för dess obegränsade behörighet, vilket, mot bakgrund av den rättspraxis som det hänvisas till i punkt 137 ovan, inte omfattas av domstolens behörighet när den prövar ett överklagande. Tvärtom är det uppenbart att denna grund avser att tribunalen har åsidosatt likabehandlingsprincipen och sin motiveringsskyldighet.

142 Mot bakgrund av den rättspraxis som det erinrats om i punkt 138 ovan kan en sådan grund för överklagande tas upp till prövning, inbegripet, i motsats till vad kommissionen har anfört, när tribunalen själv, med stöd av sin obegränsade behörighet, har fastställt bötesbeloppet (dom av den 18 december 2014, kommissionen/Parker Hannifin Manufacturing och Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punkterna 77, 81, 85 och 86 och där angiven rättspraxis).

143 Det ska även tilläggas att det endast är för det fall domstolen skulle bifalla förevarande grund som Pometon har anmodat domstolen att själv utöva sin obegränsade behörighet. I detta hänseende ska det påpekas att det bara är när domstolen själv avgör målet slutligt som den har obegränsad behörighet att ersätta kommissionens bedömning med sin egen bedömning och undanröja, sätta ned eller höja de böter som ålagts (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 januari 2016, Galp Energía España m.fl./kommissionen, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punkt 88 och där angiven rättspraxis).

144 Av det ovan anförda följer att den fjärde grunden kan tas upp till prövning.

– *Prövning i sak*

145 Såsom det har erinrats om i punkt 138 ovan är tribunalen skyldig att iaktta såväl skyldigheten att motivera sina beslut som likabehandlingsprincipen när den utövar sin obegränsade behörighet.

146 Dessa krav gäller även för tribunalen när den avviker från de vägledande regler som kommissionen har fastställt i sina riktlinjer för beräkning av böter, vilka inte är bindande för unionsdomstolarna men kan vägleda dem när de utövar sin obegränsade behörighet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 januari 2016, Galp Energía España m.fl./kommissionen, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punkt 90 och där angiven rättspraxis).

147 I den överklagade domen anslöt sig tribunalen, vid beräkningen av de böter som ålagts Pometon, till de bedömningar av kommissionen som legat till grund för beräkningen av de böter som ålades de företag som deltagit i kartellen, med undantag för de bedömningar som avser tillämpningen av punkt 37 i riktlinjerna för beräkning av böter, enligt vilken kommissionen, på grund av de särskilda omständigheterna i ett enskilt ärende eller behovet av att uppnå en avskräckande bötesnivå i ett enskilt ärende, kan avvika från den allmänna metod som anges i dessa riktlinjer.

148 Tribunalen fann i punkterna 376 och 377 i den överklagade domen att det var lämpligt att beakta tre faktorer som den, även om de delvis överlappade dem som kommissionen hade beaktat, bedömde gjorde det möjligt att bättre fastställa hur allvarlig den överträdelse var som var och en av parterna kunde hållas ansvarig för. Samtidigt som tribunalen jämförde Pometons situation med situationen för de övriga kartelldeltagarna, undersökte den således först, i punkterna 378–382 i den domen, Pometons individuella ansvar för deltagandet i kartellen, därefter, i punkterna 383–387 i nämnda dom, den konkreta inverkan av företagets rättsstridiga beteende på priskonkurrensen och slutligen, i punkterna 388–390 i samma dom, företagets storlek, såsom det framgår av dess totala omsättning.

149 Efter att i punkterna 391 och 392 i den överklagade domen ha gjort en avvägning mellan dessa faktorer, fann tribunalen, i punkt 393 i den domen, att Pometon skulle beviljas en undantagsvis nedsättning på 75 procent av grundbeloppet för böterna. Procentsatsen för denna nedsättning är, såsom Pometon har gjort gällande, identisk med den som kommissionen hade beviljat Winoa i förlikningsbeslutet.

150 Enligt tribunalens konstateranden av de faktiska omständigheterna, vilka det inte ankommer på domstolen att överpröva i ett mål om överklagande, befann sig Pometon och Winoa i olika situationer med avseende på de faktorer som tribunalen prövade. Det framgår nämligen av bedömningarna i punkterna 382–384 och 390 i den överklagade domen att Pometon ”generellt ha[de] spelat en mer begränsad roll i kartellen” än Winoa, att dess vikt i överträdelsen var betydligt mindre än Winoas och att dess omsättning inte nådde en tredjedel av Winoas omsättning.

151 Mot bakgrund av dessa omständigheter ankom det på tribunalen att redogöra för skälen till att det, trots denna skillnad i situation, var förenligt med likabehandlingsprincipen att bevilja Pometon en nedsättning som var identisk med Winoas.

152 Någon sådan motivering framgår emellertid inte av den överklagade domen. Även om tribunalen, i punkterna 391 och 392 i den överklagade domen, fann att de olika procentsatser för nedsättning som kommissionen beviljade de företag som omfattades av förlikningsbeslutet inte var relevanta i förevarande fall för att fastställa procentsatsen för Pometons nedsättning, med motiveringen att dessa följde av en beräkningsmetod som tribunalen frångick, har den inte redogjort för varför den ansåg att den procentsats på 75 procent som den tillämpade var förenlig med likabehandlingsprincipen.

153 Överklagandet ska följaktligen bifallas vad avser den fjärde grunden.

154 Mot bakgrund av det ovan anförda ska punkt 2 i domslutet upphävas, där tribunalen fastställde Pometons bötesbelopp till 3 873 375 euro, liksom punkt 4 i domslutet, där tribunalen beslutade om rättegångskostnaderna. Överklagandet i övrigt ska ogillas.

Prövning av den talan som väckts vid tribunalen

155 Enligt artikel 61 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol kan domstolen, om den upphäver tribunalens avgörande, själv slutligt avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande.

156 Så är fallet här, då domstolen anser sig förfoga över alla uppgifter som är nödvändiga för att kunna avgöra målet.

157 Omfattningen av domstolens prövning måste emellertid preciseras. Det ska i detta hänseende konstateras att den överklagade domen, mot bakgrund av punkt 154 i förevarande dom, har upphävts i den del tribunalen, i punkt 2 i domslutet, fastställde Pometons bötesbelopp till 3 873 375 euro. Domstolen ska således pröva målet endast i den del det avser yrkandet om nedsättning av böterna.

158 Mot denna bakgrund ska domstolen således, med stöd av sin obegränsade behörighet enligt artikel 261 FEUF och artikel 31 i förordning nr 1/2003, fastställa det bötesbelopp som ska åläggas Pometon (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 november 2014, Guardian Industries och Guardian Europe/kommissionen, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 73 och där angiven rättspraxis, och dom av den 21 januari 2016, Galp Energía España m.fl./kommissionen, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punkt 87).

159 När domstolen själv avgör målet slutligt med tillämpning av artikel 61 första stycket andra meningen i sin stadga får den, med stöd av sin obegränsade behörighet, ersätta kommissionens bedömning med sin egen bedömning. Följaktligen kan domstolen undanröja, sätta ned eller höja de böter som ålagts (dom av den 21 januari 2016, Galp Energía España m.fl./kommissionen, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punkt 88 och där angiven rättspraxis).

160 För att fastställa det ålagda bötesbeloppet ankommer det på kommissionen att själv bedöma omständigheterna i det enskilda fallet och vilken typ av överträdelse det rör sig om. Detta förutsätter, i enlighet med artikel 23.3 i förordning nr 1/2003, att domstolen för varje bötfällt företag tar hänsyn till den aktuella överträdelsens allvar samt hur länge överträdelsen pågått, med iakttagande av bland annat principen om motiveringsskyldighet, proportionalitetsprincipen, principen att påföljder ska vara individuella och likabehandlingsprincipen. Domstolen är inte bunden av de vägledande regler som kommissionen definierat i sina riktlinjer, även om dessa kan tjäna som vägledning för unionsdomstolarna när de utövar sin obegränsade behörighet (dom av den 21 januari 2016, Galp Energía España m.fl./kommissionen, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punkterna 89 och 90 och där angiven rättspraxis).

161 I förevarande fall ansluter sig domstolen, vid fastställandet av det bötesbelopp som ska åläggas Pometon, för det första till kommissionens bedömning av grundbeloppet för böterna, vilket beräknats till 15 493 500 euro med hänsyn till varaktigheten och allvaret av Pometons överträdelse, före tillämpning av punkt 37 i riktlinjerna för beräkning av böter. Utöver den omständigheten att den bedömningen inte har bestritts, finner domstolen att det för att respektera Pometons likabehandling i förhållande till de övriga kartelldeltagarna inte är lämpligt att ändra den.

162 För det andra ansluter sig domstolen, mot bakgrund av samtliga uppgifter i målet och i avsaknad av ett specifikt bestridande från parternas sida, även till tribunalens bedömning av de faktorer som beaktades vid bedömningen av den ytterligare procentsatsen för nedsättning av böterna, såsom dessa redovisats i punkt 376 i den överklagade domen, och de jämförelsebedömningar som tribunalen gjorde i detta avseende i punkterna 378–390 i den överklagade domen.

163 Det följer av dessa bedömningar att Pometons situation, mot bakgrund av dessa faktorer och såsom generaladvokaten också har påpekat i punkterna 123, 124 och 129 i sitt förslag till avgörande, globalt sett är jämförbart med MTS, eftersom dessa två företag hade en relativt begränsad roll i kartellen och deras totala betydelse i denna även var proportionellt låg med hänsyn till värdet av deras särskilda försäljning inom EES. Deras situationer skiljer sig emellertid åt såtillvida att Pometons sammanlagda omsättning för år 2006 (99 890 000 euro) är betydligt högre än MTS omsättning för år 2009 (25 082 293 euro). Dessa respektive tal avser det sista året för företagens respektive deltagande i kartellen.

164 Som generaladvokaten påpekat i punkt 125 i sitt förslag till avgörande och som Pometon har anfört, är det tillåtet att vid fastställandet av bötesbeloppet ta hänsyn till såväl företagets totala omsättning – vilken ger en antydan, om än ungefärlig och ofullständig, om företagets storlek och ekonomiska styrka – som den del av denna omsättning som härrör från de varor som är föremål för överträdelsen och som således kan ge en antydan om överträdelsens omfattning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 juni 2005, Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 257, och dom av den 12 november 2014, Guardian Industries och Guardian Europe/kommissionen, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 54). Omsättningstalet ska dock inte ges en oproportionerligt stor betydelse i förhållande till andra faktorer i bedömningen (dom av den 28 juni 2005, Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 257).

165 Vidare befinner sig Pometon och Winoa, såsom framgår av punkt 150 ovan, i olika situationer mot bakgrund av samtliga de faktorer som tribunalen har prövat.

166 Mot denna bakgrund finner tribunalen, mot bakgrund av samtliga omständigheter i målet, att det är skäligt att tillämpa en ytterligare nedsättning med 83 procent på det grundbelopp som kommissionen beräknat. De böter som Pometon åläggs fastställs följaktligen till 2 633 895 euro.

Rättegångskostnader

167 Enligt artikel 184.2 i domstolens rättegångsregler ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när den bifaller ett överklagande och själv slutligt avgör saken.

168 Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 184.1 ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Enligt artikel 138.3 i domstolens rättegångsregler får domstolen emellertid, om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter, fördela rättegångskostnaderna mellan parterna eller besluta att vardera parten ska bära sina rättegångskostnader.

169 I förevarande fall ska det för det första beslutas att vardera parten ska bära sina rättegångskostnader i målet om överklagande, eftersom Pometon delvis har vunnit bifall till sitt överklagande.

170 För det andra ska vardera parten bära sina rättegångskostnader i målet i tribunalen, eftersom vardera parten delvis tappat målet vad gäller yrkandena inför tribunalen.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

1) Punkterna 2 och 4 i domslutet i Europeiska unionens tribunals dom av den 28 mars 2019, Pometon/kommissionen(T-433/16, EU:T:2019:201), upphävs.

2) Överklagandet ogillas i övrigt.

3) Det bötesbelopp som åläggs Pometon SpA i artikel 2 i kommissionens beslut C(2016) 3121 final av den 25 maj 2016 om ett förfarande enligt artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet (ärende AT.39792 – Stålslipmedel) fastställs till 2 633 895 euro.

4) Pometon SpA och Europeiska kommissionen ska bära sina rättegångskostnader avseende såväl målet om överklagande som målet i första instans.

Underskrifter